

[Justitsministeren]

af foråret 1981. Vi må regne med, at forberedelsesarbejderne vil tage 4-5 måneder.

Gennemførelsen af en sådan forsøgsordning vil heller ikke umiddelbart have nogen nævneværdig virkning på belægningen i fængsler og andre afsoningssteder. Forsøget vil imidlertid, når det er afsluttet, kunne give et bedre grundlag for vurderingen af forslaget om at indføre samfundstjeneste som strafferetlig sanktion som en fast del af vort system.

Under drøftelserne i retsudvalget blev der i øvrigt fra flere sider stillet et forslag om også at lave et forsøg i en helt anden del af landet. Jeg er ved at undersøge mulighederne herfor. Jeg tror, der er en chance, og det vil i så fald kunne blive gennemført en lille smule forsinket og forskudt tidsmæssigt i forhold til et forsøg i Københavnsområdet.

Men som det er fremgået, er det efter min opfattelse rigtigst at afvente straffelovrådets nærmere vurdering af de foreslåede alternativer til frihedsstraf og herunder gennemførelse af forsøgsordningen med samfundstjeneste, altså de videregående arbejder med samfundstjenesten.

Så må jeg desværre konkludere, at vi ikke kan vente hurtige og store bidrag fra de alternative straffereformer til en løsning af vore fængslers meget store og akutte kapacitetsproblemer. Som jeg tidligere har nævnt, fremgår det af min ansøgning til folketingets finansudvalg, at justitsministeriet allerede i 1982 i forbindelse med finanslovsforslaget for 1983 ville vurdere kriminalforsorgens personalebehov i lyset af kriminalitetsudviklingen og kommende omlægninger af sanktionssystemet. Det vil således til den tid være muligt samlet at vurdere mulighederne for at begrænse anvendelsen af frihedsstraf såvel med hensyn til alternativ frihedsstraf som med hensyn til sanktionsanvendelsen inden for de enkelte områder.

Så vil jeg gerne vende tilbage til ansøgningen til finansudvalget. Den vedrører som sagt et beløb, som vil gøre det muligt at genåbne ca. 400 pladser, som blev nedlagt i 1975-76. Baggrunden for nedlæggelsen var i sin tid, at antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser, som i perioden 1960-74 var steget fra ca. 132.000 årligt til ca. 325.000 årligt, i 1975 og 1976 faldt stærkt. Både som følge af dette fald og formentlig også som følge af ændringer i sanktionsmønsteret i den

første halvdel af 1970erne indtrådte der i 1975-76 et kraftigt fald i de gennemsnitlige belæg af indsatte i kriminalforsorgens afsoningsanstalter; hvor belægget i 1974 havde været knap 3.500 personer, var det i 1976 kun knap 3.000 personer, og i 1977 faldt det yderligere til under 2.800 personer. Men det har vist sig, at faldet i kriminaliteten og dermed faldet i de gennemsnitlige daglige belæg ikke har været så konstant, som man i 1975-76 håbede på. Der er tværtimod indtrådt en meget betydelig stigning i kriminaliteten, og det skønnes, at antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i 1980 vil være på ca. 380.000, altså langt over de anmeldelsestal, som man kendte til inden lukningen af de 400 pladser.

Den begrænsning i kapaciteten, som blev gennemført for 4-5 år siden, har betydet, at kriminalforsorgen ikke har haft mulighed for at opsuge stigningen i antallet af dømte, og i dag er forholdene således, at omkring 7.600 dømte - og dette tal er fortsat stigende - venter på at kunne komme til at afsone deres straf. Den gennemsnitlige ventetid for afsoning af fængselsstraffe er i dag 1 år og stigende. Ventetiden for hæfteventerne er noget lavere. Denne situation og udviklingen i den er efter min opfattelse så uholdbar, at det er nødvendigt nu at tilføre kriminalforsorgen sådanne ressourcer, at kapaciteten tilpasses stigningen i antallet af dømte. Formålet med udvidelsen af kapaciteten er som tidligere nævnt dels at imødegå en yderligere stigning i antallet af ventere, dels at åbne mulighed for over en 1-2-årig periode ved en meget intensiv udnyttelse af den forøgede kapacitet at nedbringe den nuværende venterpukkel til et normalt niveau. De nuværende forhold er som sagt uholdbare. Ikke alene strider de meget lange ventetider for strafafsoning imod hensynet til retshåndhævelsen og den almindelige retsbevidsthed. Ventetiderne er også urimelige over for de dømte, som i meget lang tid må gå i uvished om, hvornår deres straf kan afsones.

Den nuværende overbelægning gør det også vanskeligt at tage hensyn til de dømtes egne ønsker om afsoningstidspunkt og -sted. Hertil kommer, at overbelægningen også har uheldige virkninger for kriminalforsorgens muligheder for at give afsoningen et fornuftigt indhold og for at give de indsatte rimelige forhold.